manglah kepunyaan Isedor. Pada pendapat kami keterangan seperti itu telah disalah gunakan kerana tidak berkaitan (inadmissible), dengan soalan pembicaraan.

Dengan berdasarkan keterangan-keterangan tersebut Mahkamah Anak Negeri telah menghukum Marcus, pehak menentang, menyerahkan sebahagian tanahnya N.T. 896 kepada Isedor dan Patrick.

Keatas hukuman itu Marcus telah merayu kepada Pegawai Daerah Papar dan pada 20hb Ogos 1974 Pegawai tersebut telah batalkan hukuman Mahkamah Anak Negeri itu dengan alasan:

"(a) Mengikut Undang-Undang 'Limitation Ordinance No. 17 of 1952 (Cap. 72) Section 3-6' masa tuntutan sipendakwa pun telah habis.

(b) Dibawah Undang-Undang Mahkamah Anak Negeri (Section 9/Cap. 86) Mahkamah Anak Negeri, Papar sebenarnya tidak boleh mengubah perentahnya sendiri yang telah diberi pada 18hb. Jun, 1929 yang mana Tuntutan Waris (Pusaka) telah pun diturunkan/didaftarkan atas nama Marcus Brahom diPejabat Tanah Papar."

Pada pendapat kami hukuman Pegawai Daerah mengenai (a) itu tidak tepat olehkerana Limitation Ordinance (Cap. 72) Sabah tidak menentukan tempuh untuk membuat sesuatu tuntutan mengenai tanah-tanah adat (customary land). Tempuh untuk membuat tuntutan tersebut telah ditentukan dalam seksyen 41(1)(a) Land Ordinance Cap. 68 Sabah — lihat seksyen-seksyen 69 dan 84. Peruntukan seksyen 41(1)(a) ini ialah undang-undang khas mengikut kehendak seksyen 5 Limitation Ordinance yang menyebabkan Limitation Ordinance itu tidak berkuatkuasa dengan sendirinya. Walau pun begitu tuntutan ini bukanlah suatu rayuan bagaimana kehendak seksyen 84 dan 41 Land Ordinance. Dengan sebab itu pada pendapat kami Limitation Ordinance atau pun Land Ordinance tidak kena-mengena samasekali, dalam tuntutan ini.

Mengenai hukuman (b) Pegawai Daerah itu pula, kami jua berpendapat hukuman itu tidak begitu tepat. Mengikut prinsip *Res Judicata* — estoppel, sesuatu keputusan atau hukuman pembicaraan mengenai sesuatu guaman tidak boleh dibangkitkan lagi oleh pehak-pehak yang sama dan sesuatu mahkamah tidak boleh mengubahkan keputusannya sendiri walau pun penubohan mahkamah itu berlainan ahli-ahlinya. Perkara ini tidak ternyata dalam seksyen 9 Native Courts Ordinance Cap. 86 Sabah, bahkan suatu prinsip undang-undang yang penting.

Namun demikian kami tidak nampak apa-apa catitan dibuat oleh Pegawai Daerah mengenai keputusan Mahkamah Anak Negeri yang berlangsong pada 18hb Jun 1929 selain daripada Daftaran Hakmilik Tanah N.T. 896 Papar yang menunjukkan Marcus bin Brahom menerima warisan daripada ibunya Titiang. Tiada catitan menunjukkan Lucas atau anaknya Isedor membuat apa-apa tuntutan semasa itu. Dengan sebab itu tuntutan ini tidaklah boleh dikatakan suatu tuntutan mengenai suatu guaman yang sama melibati pehak-pehak yang sama bagaimana telah diputuskan pada 18hb Jun 1929 itu.

Walau bagaimana pun dengan alasan-alasan yang lain kami bersetuju dengan hukuman Pegawai Daerah yang mengatakan keputusan pembicaraan Mahkamah Anak Negeri dalam tuntutan ini tidak menasabah dengan keterangan-keterangan yang ada.

Kami berpendapat bahawa keterangan yang diterima oleh Mahkamah Anak Negeri sangatlah lemah dan waham untuk menepikan suatu keterangan hakmilik tanah yang dipegang oleh pehak menentang semenjak tahun 1929, lebih daripada 40 tahun. Keterangan-keterangan yang ada cuma menunjukkan saksi-saksi menganggap tanah tersebut dipunyai oleh Isedor dengan sebab kegunaan olehnya tanah tersebut dalam tempuh beberapa tahun. Bahkan Isedor sendiri mengakui hakmilik tanah itu ialah kepunyaan Marcus dengan pembayaran cukai tanah sebanyak $1.00 olehnya daripada tahun 1929 hingga tahun 1957 iaitu selama lebih kurang 28 tahun. Kemudian ia menuntut hak pula keatas tanah tersebut, selepas suatu pertikaian diantaranya dengan Marcus berlaku.

Kami jua mengambil perhatian bahawa Patrick tidak membuat apa-apa tuntutan mengenai tanah ini. Nampaknya hukuman Mahkamah Anak Negeri memerentahkan suatu bahagian daripada tanah ini diberi kepada Patrick, semata-mata bergantung kepada keterangan Herman bin Lucas yang mengatakan ia telah jual bahagiannya kepada Patrick. Tiada lain-lain keterangan mengatakan bagaimana Herman dapat bahagiannya dalam tanah berkenaan dan samaada betulkah Patrick membelinya. Hukuman seumpama ini sangatlah tidak menasabah.

Suatu tuntutan yang serupa telah dibuat keatas tanah ini jua dalam tahun 1968 oleh Pia Ah Lan — lihat Rayuan Sivil Bil. NCA/1/68 diantara *Pia Ah Lan* v. *Marcos Brohom.*[1] Tuntutan tersebut telah ditolak oleh Mahkamah Rayuan yang dianggotai oleh Harley J. Peter Regis dan O.K.K. Datuk Indan Kari. Mereka berpendapat:

"where a title had been granted years ago it would be impossible to upset the title unless there was very strong evidence to show it was wrongly granted."

Pendapat kami adalah bersamaan dengan kes tersebut dan dengan alasan-alasan yang telah diterangkan rayuan ini ditolak. Hukuman Pegawai Daerah disahkan.

Rayuan ditolak.

LASA BIN SASEK lwn. SATIAH BINTE MUSA

[Rayuan Anak Negeri (Yusoff Mohamed H. (Yang di Pertua), Benedict Shim (Resident) and N.C. Majimbun (Ahli)) Februari 11hb. 1976]

[Kota Kinabalu — Rayuan Sivil Bil. NCA/W/15 Tahun 1974]

Warisan — Kerbau warisan — Tanda-tanda di telinga kerbau — Sangka Mahkamah Anak Negeri memindanya — Belanja perbicaraan.

Rayuan ini mengenai tuntutan ke atas 3 ekor kerbau yang di miliki oleh Lasa, pehak merayu. Kenyataan-kenyataan yang ada menunjukkan bahwa, asalnya kerbau itu ialah kepuyaan Musa bin Sasek iatu ayah kepada pehak menentang. Lasa ialah suadara kepada Musa dan bapa-saudara kepada Satiah. Setelah melihat tanda-tanda di telinga kerbau-kerbau yang dituntut itu, Mahkamah Anak Negeri memberi keputusan supaya kerbau-kerbau itu dikembalikan oleh Lasa kepada Satiah. Semasa mengemukakan rayuan ini Lasa menerangkan bahwa pada sangkaannya Mahkamah Anak Negeri telah meminda tanda-tanda yang ada pada kebau-kerbaunya supaya kelihatan serupa dengan tanda-tanda yang terdapat pada kerbau Musa.

Diputuskan: keputusan Mahkamah Anak Negeri adalah menasabah dengan kenyataan-kenyataan yang dikemukakan

kepadanya dan tuduhan Mahkahmah Anak Negeri mencampur tangan dengan meminda sesuatu keterangan seperti ini sangatlah keterlaluan dan tidak munkin terjadi dengan tiada bukti-bukti menyokong sangkaan pehak merayu itu.

MAHKAMAH RAYUAN ANAK NEGERI.

Mohamed Yusoff H. (Yang di Pertua) (memberi keputusan Mahkamah): Rayuan ini mengenai tuntutan ke atas tiga ekor kerbau yang di miliki oleh Lasa, pehak merayu. Kenyataan-kenyataan yang ada menunjukkan bahawa, asalnya kerbau-kerbau itu ialah kepunyaan Musa bin Sasek iaitu ayah kepada Satiah, pehak menentang. Lasa, pehak merayu ialah saudara kepada Musa dan bapa-saudara kepada Satiah.

Saksi-saksi menerangkan bahawa setelah Musa meninggal dunia, Lasa telah menangkap ketiga-tiga ekor kerbau itu daripada paun dan dimilikinya. Satiah menuntut kerbau-kerbau itu sebagai warisan daripada bapanya. Lasa menolak tuntutan itu dengan mengatakan bahawa kerbau-kerbau itu telah di beli olehnya, seekor daripada seorang bernama Perali dan dua ekor lagi daripada Gador. Kerbau-kerbau itu mempunyai tanda di telinga masing-masing bagaimana keterangan Perali bin Ahmad dan Gador bin Tamin di hadapan Mahkamah Anak Negeri. Menurut keterangan Ketua Kampong Haji Manaf bin Imam pula, beliau sendiri telah melihat tanda di telinga kerbau Musa bin Sasek semasa Musa belum meninggal dunia dan tanda-tanda itu bersamaan dengan tanda-tanda yang ada pada kerbau-kerbau itu sekarang.

Mahkamah Anak Negeri telah menangguhkan pembicaraan untuk melihat tanda-tanda yang ada pada kerbau-kerbau yang dituntut itu. Pada pendapat mereka tanda-tanda pada kerbau-kerbau itu ialah bersamaan dengan tanda kerbau Musa bin Sasek dan berlainan daripada tanda-tanda yang dinyatakan oleh Perali dan Gador. Dengan berpendapat begitu mereka telah memberi keputusan supaya kerbau-kerbau itu di kembalikan oleh Lasa kepada Satiah binti Musa. Rayuan Lasa kepada Pegawai Daerah Papar untuk ulangbicara telah di tolak dan keputusan Mahkamah Anak Negeri disahkan olehnya pada 27hb June 1974.

Semasa mengemukakan rayuan ini Lasa, pehak merayu menerangkan bahawa pada sangkaannya Mahkamah Anak Negeri telah meminda tanda-tanda yang ada pada kerbau-kerbaunya supaya kelihatan serupa dengan tanda-tanda yang terdapat pada kerbau-kerbau Musa.

Pada pendapat Mahkamah ini keputusan Mahkamah Anak Negeri adalah menasabah dengan nyataan-nyataan yang di-kemukakan kepadanya dan tuduhan Mahkamah Anak Negeri mencampur tangan dengan meminda sesuatu keterangan seperti ini sangatlah keterlaluan dan tidak mungkin terjadi dengan tiada bukti-bukti menyukong sangkaan pehak merayu itu.

Dengan pendapat demikian kami tolak rayuan ini dan kami sahkan keputusan Pegawai Daerah Papar menolak permohonan ini. Pehak merayu hendaklah membayar semua belanja perbicaraan dalam Mahkamah ini dan Mahkamah Anak Negeri juga.

Rayuan ditolak.

MANOHARAN lwn. PENDAKWA RAYA

[Bidangkuasa Jenayah (Wong Kim Fatt P.K.) Mac 4hb. 1982]
[Seremban — Permohonan Jenayah Bil. 6 Tahun 1981]

Undang-Undang dan Acara Jenayah — Rayuan — Permohonan melanjutkan masa untuk memfailkan petisyen rayuan — Fakta penting harus disebutkan secara jujur dan penuh untuk menyokong permohonan — Kemungkinan kejayaan rayuan — Keadilan hakiki — Kanun Acara Jenayah, ss. 307(iv) dan 310.

Di dalam kes ini pihak pemohon telah dithabitkan kesalahan serta dihukum di bawah seksyen 419 Kanun Keseksaan menjalani hukum penjara selama 18 bulan. Dia telah memfailkan notis rayuannya di dalam masa yang diperuntukkan akan tetapi tidak memfailkan petisyen rayuan dalam masa yang diperuntukkan oleh seksyen 307(iv) Kanun Acara Jenayah. Dia telah memohon masa itu dilanjutkan. Alasan yang diberi ialah petisyen itu telah tersilap dihantar ke Mahkamah Tinggi dan bukan kepada Mahkamah Majistret.

Diputuskan: (1) memberikan kebenaran melanjutkan tempoh bukanlah sesuatu hak tetapi ia adalah tertakluk kepada budibicara Mahkamah;

(2) Di dalam kes ini pemohon di dalam affidavit menyokong permohonannya tidak menjelaskan fakta material secara jujur dan penuh. Sebetulnya apabila petisyen itu dihantar kepada Mahkamah Tinggi tempoh untuk memfailkan petisyen rayuan itu telah luput akan tetapi ini tidak disebut di dalam affidavit itu;

(3) tidak ada sebarang alasan atau asas diberikan di dalam affidavit tersebut sebagai alasan mengapa dan kenapa ada kemungkinan pemohon akan berjaya di dalam rayuannya sekiranya petisyen rayuannya difailkan di dalam masa yang ditetapkan;

(4) permohonan ini adalah tanpa sebarang kemungkinan kejayaan dan permohonan harus ditolak.

Kes rujukan:-

(1) *Veerasingam* v. *Public Prosecutor* [1958] M.L.J. 76, 79.

PERMOHONAN JENAYAH.

S. Seeralan bagi pihak pemohon.

Balia Yusof bin Wahi, Timbalan Pendakwa Raya, bagi pihak menentang.

Wong Kim Fatt P.K.: Ini adalah satu permohonan dari pemohon bernama Manoharan ("pemohon") untuk melanjutkan tempoh memfailkan petisyen rayuan. Pemohon telah didakwa di Mahkamah Mejisteret, Seremban, dengan kesalahan menipu seorang bernama Suppiah dengan menyamar sebagai seorang pegawai polis. Dia mengaku salah diatas dakwaan itu dan dithabitkan serta dihukum di bawah seksyen 419, Kanun Keseksaan, menjalani hukum penjara selama 18 bulan pada 3hb September, 1981. Dia telah memfailkan notis rayuannya bertarikh 9hb September, 1981, di dalam tempoh rayuan pada 11hb September, 1981, menurut peruntunkan seksyen 307, Kanun Acara Jenayah ("Kanun").

Perkara-perkara yang melibatkan kepada permohonan ini bolehlah dicerita dengan ringkas seperti berikut. Pada 23hb September, 1981, Pendaftar Mahkamah Sesyen, Seremban, telah menghantar nota-nota keterangan dan alasan-alasan hukuman dengan surat berdaftar (bertarikh 23hb September, 1981) kepada peguamcara bagi pihak pemohon di Kuala Lumpur dan memanjangkan surat salinannya kepada Penolong Kanan Pendaftar Mahkamah ini. *Surat tersebut* diterima oleh peguamcara itu pada 25hb September, 1981. Ia memberi amaran kepada peguamcara itu supaya memfailkan petisyen rayuan dalam tempoh